

HIVATALOS TUDÓSÍTÁSOK.

**A MAGYAR ORSZÁGOS KÉPZŐ-
művészeti Tanács új szervezete.**

A vallás- és közoktatásügyi kormányzatnak feladatai a művészeti ügyek igazgatása terén az utóbbi időszakban lényegesen meggyarapodtak.

Az a nagy gazdasági küzdelem, melyben az egész világ él, nyilvánvalóvá tette azt az irányzatot, melynek végeredménye már is abban fejezhető ki, hogy az emberi munka becsének elsőbbsége lesz a népfajok elsőbbsége. S egy nemzet munkabeli érvényesülésének jövője attól függ, mennyire helyez súlyt a fejlődő nemzedékek szemének, érzésének és cselekvő erejének, egész valójának művészi nevelésére.

Magyarország eddigelé, az alapvetés nehéz kezdőkorában, legfőképpen arra szorított, hogy művészeket neveljen.

Hogy az állam a művész-tehetségeknek rendszeres képzésére a szükséges feltételeket biztosítsa, megfelelően szervezett művésziskolákra van szükség, — ez kétségtelen. Azért ezután is egyik legfőbb feladata lesz a kormányzatnak az, hogy az alapvetés munkájának megbecsülésével, a művész-oktatás rendszerében mutatkozó hiányokat a fejlődöttebb viszonyok kívánalmái szerint kiegészítse, s a rendszert, ha kell, a már közelebről látható cél elérése érdekében, esetleg át is alakítsa.

De a művész-képzéssel az állam csak azt a célt éri el, hogy a művészek számát és készütségét gyarapítja, — arra azonban, hogy a már felserdült művész-nemzedék alkotási képességeit a közművelődés színvonalának emelésére hasznosíthassa, illetve a művész-képzésre fordított beruházásnak gyümölcseit az állam kulturális hivatásának érdekében learathassa és értékesíthesse, arra az is szükséges, hogy az állam egyrészt a művészteljeségeknek közérdekű feladatok megoldására módot és alkalmat biztosíthasson, másrészt pedig, hogy a társadalmat olyan befolyások alá terelje, a fejlődő nemzedéknek pedig olyan nevelést adjon, mely a művészetnek közszükségletképpen való megértését és átérzését eredményezze.

Midőn a művészeti ügyek kormányzatában követendő szempontokra az elmondottak általánosságban rámutattak, önként következőleg kell bevallani, hogy habár tisztán látható immár az elérni kívánt cél, s hogy habár kétségen felül

áll, hogy e cél elérése esetén az egész magyar közműveltség nemesebb tartalommal fog megtelteni, s közgazdaságunk terén is új és gazdag erőforrások fognak fakadni, — az elérni kívánt cél érdekében szükséges eszközökkel megfelelőképpen nem rendelkezik a közoktatásügyi kormányzat.

Az anyagi eszközöknek fogyatékoságán túl nélkülözi a közélet hivatott tényezőinek tervszerű támogatását, s maguknak a művészek kiválóbbjainak intézményes közreműködését.

A képzőművészet rendszeres fejlesztésében rejlő fontos állami érdekek szükségessé teszik egy oly kormányzati tanácsadó szervezetnek életbeléptetését, mely szakbeli tekintélyvel és kellő működési körrel ellátva, arra lenne hivatva, hogy a képzőművészeti ügyek egységes és tervszerű vezetésében véleményével, javaslataival állandóan rendelkezésére álljon a közoktatásügyi miniszternek.

Az Ő Felsége 1871. évi március hó 10-én kelt legfelsőbb elhatározása alapján létesített Magyar Országos Képzőművészeti Tanács, a viszonyoknak többé meg nem felelő szervezetével, e régen érzett hiányt nem pótolhatja.

Magyarországon a művészeti érdekek állami gondozásának első időszakában létesült ez a szervezet, jól megfontolt, nemes irányelvekkel, s tagjainak oly rendszer szerint való összeállításával, mely annak a kornak művészeti viszonyaiból természet szerint keletkezett.

Abban az időben a Képzőművészeti Tanács egész működése jóformán művészeti ösztöndíjak megszavazására, s elszigetelten egyes pályázatok eredményének eldöntésére szorított.

S noha szabályzatában a művészeti gyűjteményekre és művészeti oktatásra való felügyelet is hivatása keretébe volt beillesztve, szervezetéből, és a közviszonyokból is, hiányzottak azok a feltételek, a melyek alapján e hivatásainak teljesítését csak meg is kísérelhette volna.

Az iparművészetnek, vagyis a művészet voltaképpen való gyakorlati érvényesülésének szempontjai pedig teljesen ismeretlenek voltak előtte.

Azóta a képzőművészetet illetőleg nagy átalakuláson ment át a társadalmak közfelfogása, s ez átalakulás a magyar állam művészeti politikájára is új feladatokat ró s eléje új célokat tűz.

A művészet ma már nem csupán öncél többé, hanem egyrészt közszükséglet, másrészt pedig olyan tevékenység, mely-

nek esztetikai, etikai és közgazdasági vonatkozásaival, szervesen kell az emberi-ség közmunkái közé illeszkednie.

Az építőművészet, festőművészet és szobrászat kezdenek visszatérni *dekoratív közösségükbe*. És egyszermind e három művészeti ág immár oly benső érintkezésbe jutott a közhasználati tárgyak iparával, hogy míg nagy általánosságban e tárgyaknak, még ha nemes anyagból készültek is, eddig a pusztá hasznavehetőség csak igen csekély és veszendő értéket adott, addig ma már, a megújuló művészeti szellem befolyása révén, a legértékeltenebb nyers anyagból is halhatatlan becsű, s a haladó korral értékben egyre emelkedő, tehát közgazdasági szempontból is fölötté megbecsülendő műtárgy keletkezhetik.

Annak a testületnek tehát, mely e szempontok átérzésének magaslatán az államkormányzatot tanácsokkal támogatni lesz hivatott, összeállításában és működési alkotmányában is olyanak kell lennie, hogy a művészképzésnek s a művészeti alkotások feltételeinek szabályozásán túl, a középítkezésektől kezdve egész a legapróbb ipari tevékenység művészeti lényegéig kiterjeszthesse figyelmét, s a művészet iránt való érzék általános kifejlésztése érdekében befolyást gyakorolhasson iskolára és társadalomra egyaránt.

Az új Képzőművészeti Tanács szervezete és működési szabályzata rövid ismertetésben a következő:

A Magyar Országos Képzőművészeti Tanács magyar művészekből és művész-értőkből oly céllal alakított szervezet, hogy a képzőművészet viszonyainak állandó szemmeltartásával a *vallás- és közoktatásügyi minisztert a képzőművészeti ügyek igazgatásában, s általában a magyar kormányt képzőművészeti vonatkozású kérdések elintézésében véleménynyel és javaslatokkal támogassa.*

A képzőművészet fogalma e szabályzatban mindenkor kiterjed az *iparművészetre* is.

A Tanács a szükséges javaslatokat a vallás- és közoktatásügyi miniszter felhívására készíti el, de e mellett a saját kezdéséből is tehet előterjesztéseket.

Oly helyi jelentőségű kérdésekben, melyek a képzőművészet vagy iparművészet ügyének érdekeivel összefüggnek, a Magyar Országos Képzőművészeti Tanács a törvényhatóságokkal, községekkel, egyházi hatóságokkal és testületekkel közvetlenül is érintkezhetik.

Magyar Iparművészet.

A Tanács tárgyalásainak köre kiterjed a képzőművészet minden ágára, s e szerint feloszlik: *a) festőművészeti; b) szobrászati; c) építőművészeti; d) iparművészeti szakosztályokra.*

A Tanács elnöke a vallás- és közoktatásügyi miniszterium mindenkori államtitkára; *másodelnököt* a Tanács saját tagjai közül *választ* 3 évi időtartamra.

Hogy a Tanács minél behatóbb működést fejthessen ki, s állandóan megfigyelő, és az eléje kerülő ügyeket szakszerűen feldolgozó közegei legyenek, a közoktatásügyi miniszter a négy szakosztályba egy-egy *előadót* nevez ki 3—3 évre, oly szakférfiak közül, kik az állami közérdek mérlegelésére szélesebb megfigyelési körrel, szakbeli tanulmányokkal és a pártatlanság feltételeivel képesített egyének.

Az előadóknak a művészet és az állami kormányzat szempontjai között szilárd összekötő kapcsot kell képezniök.

A Tanács egyrészt a *művészeti iskolák*, másrészt a *művészeti gyűjtemények látogatására*, a 3 évi ülészak tartamára, minden szakosztálynak egy-egy tagját kiküldi, s e kiküldöttektől évről évre, avagy esetről esetre jelentést kér be.

A Tanács különböző irányú működésének összetartója, s illetve ügykezelésének főnöke az ügyvezető előadó, a miniszterium művészeti ügyosztályának mindenkor vezetője személyében.

A képzőművészeti Tanács *örökös*, továbbá a vallás- és közoktatásügyi miniszter által 3—3 évre *kinevezett*, és a magyar képzőművészek egyesülete által 3—3 évre *választott* tagokból áll.

Örökös tagok: a) az 1886-ban alapított állami képzőművészeti nagy aranyéremmel kitüntetett művészek, kik e kitüntetés révén külön kinevezés nélkül lesznek tagjává a Tanácsnak.

Oly testületben, mely az államkormányzatnak tanácsot adni hivatott, a gyorsan változó művészeti érdekek zavarában szükség van a tisztos hagyományok kultuszára is. A legnagyobb művészetek fejlődésének, a szabad és egyéni felfogás mellett, egyik legfőbb alapja és feltétele a multaknak megbecsülése, és a már elért eredmények iránt való kegyelet.

Ezért van szükség örökös tagokra.

Ámde alig lehetne az örökös tagságra való minősítést megállapítani, ha annak idején nem történt volna gondoskodás arról, hogy minden egyes évnek ama legkiválóbb művészeti alkotása (föltéve, hogy van ilyen), mely szerzőjét kortársai közül kiemeli, megkülönböztetésben ré-

szesüljön. Ez a megkülönböztetés az állami nagy aranyérem, melyben csak oly művész részesülhet, ki a saját korában feltétlen becsü művet alkotott.

Az a művész, ki a maga idejében a legjobbat alkotta, méltó arra, hogy a művészetben való véleménye megbecsülésben, s mindenkor legalább is meghallgatásban részesüljön.

Másrészt pedig a hazai művészet fejlődésének kétségtelen javára, nagy mértékben fokozni fogja a nagy aranyéremnek, mint legfőbb állami kitüntetésnek becsét és jelentőségét, ha ahhoz, erkölcsi tartalomképen, oly megtiszteltetés fűződik, mely a kitüntetett művésznek jogot biztosít arra, hogy művészeti kérdésekben véleményt nyilváníthat, és e révén a művészeti ügyek igazgatására befolyást gyakorolhat.

Az állami nagy aranyérem tulajdonosain túl, a szakjokban elfoglalt fontos állásaiknál, vagy az állásukban képviselt művészeti vonatkozású érdekeknél fogva, állandó tagjai még a Tanácsnak:

b) a vallás- és közoktatásügyi miniszterium művészeti ügyosztályának vezetője;

c) a vallás- és közoktatásügyi miniszter által kijelölt képzőművészeti és iparművészeti társulatok és egyesületek egy-egy elnöke;

d) a múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelője;

e) a Szépművészeti Múzeum igazgatója és igazgató öre;

f) az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum igazgatója és első öre;

g) a Műemlékek országos bizottságának elnöke és előadója;

h) az állam képzőművészeti és iparművészeti iskoláinak vezetői;

i) Budapest székesfőváros képviselője, a megbízott személyére nézve 3 évről 3 évre szóló küldetéssel;

j) a székesfővárosi közmunkák tanácsának mindenkori előadó-tanácsosa.

E tagságok nem személyhez, hanem az álláshoz vannak kötve, s ennél fogva személyi vonatkozásukban felfrissítő változások alá esnek.

Választott tagjai a Tanácsnak 5 gyakorló művész (festő és szobrász), kiket a Magyar Képzőművészek Egyesülete választás útján 3 évről 3 évre küld a Tanácsba. E megválasztás azonban csak akkor jogszerű a Tanács tagságára, ha a Magyar Képzőművészek Egyesületének a hazai művészek összeségét méltán képviselő oly üléséből származik, melyen az egye-

sület tagjainak legalább $\frac{3}{4}$ része gyakorolja szavazási jogát, s e számarány jelenléte jegyzőkönyvileg megállapíttatik.

Ezeket túl a vallás- és közoktatásügyi miniszter, 3 évről 3 évre való *kinevezéssel*, a viszonyok által megkívánt számban mindenkor kinevezheti a Tanácsba azokat a művészeket és műértőket, kiknek közreműködésére súlyt helyez. Egyelőre az építőművész-tagokat is 3 évről 3 évre közvetlenül a miniszter nevezi ki.

Az *állami vásárlások és ösztöndíjak* ügyeinek tárgyalására a Tanács keretén belül két állandó bizottság működik.

S minthogy a hasonló tanácsadó testületek rendszerint a miatt szokták idővel elveszíteni szükséges tekintélyüket, s megbízójukra nézve is az által válnak akadályozóvá, hogy határozataikat kétséges értékű szavazati többséggel állapítják meg, a Tanács új szabályzata, országos érdekű ügyek tárgyalásánál, mellőzi a szokásos szavazási eljárást, mely művészeti kérdésekben az egyes szavazatok különböző súlyánál fogva teljességgel nem nyújt tiszta tájékozást, és a döntő intézkedésre nézve megnyugtató alapot. A miniszterhez felterjesztendő tárgyi ügyekben a Tanács úgy teljes ülésében, mint szakosztályai-ban és bizottságaiban is, névszerint való határozott *igen*-nel és *nem*-mel szavaz, *de a szavazatokat össze nem számlálja*, hanem az ügyet a névszerint való szavazatok felsorolásával terjeszti fel a miniszterhez döntés végett. Minden résztvevő tanács-tag tartozik az ülésen véleményét nyilvánítani.

Nem csekély fontosságú ez az újítás, mert megszünteti azt a kényszert, mely a szavazat-többséggel keletkező javaslat által, s nem ritkán az ügy hátrányára, magát a tanácsadó testületet is, de a minisztert bizonyosan többé-kevésbé kötött helyzetbe juttatta.

Az új szabályzatban kötelező névszerint való, s párt-aránynyal törődni nem kénytelen vélemény-nyilvánítás ellenben, míg egyrészt minden irányban növeli az erkölcsi felelősségérzetet, másrészt a minisztert abba a helyzetbe juttatja, hogy szabad mérlegeléssel állapíthatja meg a hallott vélemények alapján elhatározását; viszont pedig e rendszer folytán a Tanács tekintélyének megtámadására alapul szolgáló okok is kevesbednek.

Főbb vonásaiban ilyen az a tanácsadó szervezet, mely a hazai képzőművészetnek közművelődésünk és közgazdaságunk érdekében való fontos szerepét ellenőrizni és szabályozásában az államkor-

mányzatnak segítségére lenni lesz hivattott.

E szervezeti szabályzat már jogerős, mert Ő Felsége azt a következő legfelsőbb elhatározásával jóváhagyta:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére a magyar országos képzőművészeti tanács új szervezeti szabályzatát jóváhagyom.

Kelt Bécsben, 1901. évi április hó 9-én.

Ferencz József, s. k.

Dr. Wlassics Gyula, s. k.

KIKÜLDETÉS. MIHALIK JÓZSEFET, az Országos Magyar Iparművészeti Múzeum örét, a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter augusztus hó 1-étől számítandó egy év tartamára szabadságot s miniszteri biztosul küldötte ki a kassai városi múzeumhoz, hogy ott a szervezés munkálatait vezesse.

FEJEDELMI ELISMERÉS. LAPUNK-ban annak idején behatóan ismertettük azt a becses monografiát, a melyet *Mihalik József*, az Orsz. Iparművészeti Múzeum öre, a kassai ötvösségnek történetéről írt s a mely a Magyar Tudományos Akadémia kiadásában jelent meg. Ezt a munkát II. Vilmos német császár és Luitpold bajor régensherceg saját könyvtáraik részére elfogadták s ez alkalmából Mihaliknak legmagasabb elismerésüket s köszönetüket fejezték ki.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI m. kir. miniszter a magyar művészek kitüntetésére 1886-ban alapított képzőművészeti állami nagy aranyérmes *Strobl* Alajos tanár szobrásznak, a külföldi művészek kitüntetésére ugyanakkor alapított állami nagy aranyérmes pedig *Lenbach* Ferenc tanár festőművésznek adományozta.

ANGOL IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍ-tás Budapesten. A jövő év tavaszán érdekes kiállítást rendez az Iparművészeti Múzeum. Elhossa Budapestre a mult hónapban megnyitott *glasgow*-i nemzetközi kiállításról a kiválóbb modern angol lakásberendezési tárgyakat s ezekből, valamint a nevesebb angol művészeknek külön a kiállításra készített tárgyaiból

kiállítást rendez Budapesten. *Radisics* Jenő miniszteri tanácsos, az Iparművészeti Múzeum igazgatója júniusban megtekintette a glasgow-i kiállítást, a hol kiválasztotta a Budapestre hozandó tárgyakat. Az angol művészek és iparosok nagy örömmel fogadták a kiállítás tervét és megalakult a budapesti angol kiállítás előkészítő bizottsága, melynek élén a legkiválóbb angol művészek és műértők állanak, így többek között: *Purdon Clark*, a South Kensington Museum igazgatója, *M. H. Cundall*, *Walter Crane*, *Thomson Lyon*, *Holme*, a Studio szerkesztője stb. Különös érdekessége lesz a kiállításnak a glasgow-i *Wylie and Lochhead*-cégnek *Logan* tervei után készült pavillonja, mely akkora, hogy az Iparművészeti Múzeum üvegudvarának egész szélességét elfogja foglalni. A pavillon négy szobából áll és ennek, valamint a lakásnak minden részét a padlótól a lámpáig *Logan* tervezte. Az egész kissé bizar, de művészi példája a legújabb skót felfogásnak. A Bath Cabinet Makers Co. egy egész szobát készített a budapesti kiállításra és *I. Broadwood and Sons*, Anglia, de talán a világ legrégebb és legjobb zongoragyárosa, két pianinót készített külön a kiállítás számára, az egyiket *Scott*, a másikat *Ashby* tervei szerint. A Goldsmith's and Silver-smith's Co. egy sorozat modern ezüst művet, a *Guthrie and Wells* cég üveglakot küld a kiállításra. A kiállítást nagyban támogatja *Holme*, a világhírű Studio szerkesztője, a ki megígérte, hogy az októberben a Studio által Londonban rendezendő iparművészeti kiállítás színejavát is megszerzi a budapesti kiállítás részére. A legszebb reményekkel nézhetünk így az angol kiállítás elé, mely magas művészi színvonalával sok tanulságot fog szolgáltatni a magyar iparművészeknek.

Az Iparművészeti Múzeum igazgatója ezenkívül 1903. tavaszára egy francia iparművészeti kiállítás létrehozásán is fáradozik, melynek körvonalait Angliába menet Párisban már sikerült is megállapítania, oly művészekkel, mint *René Lalique*, a ki *Lévy* párisi könyvkiadóval együtt készíti elő a francia kiállítást. *Lalique*, a franciák világhírű poéta-ékszerésze egész sorozat ékszerrel készül a kiállításra és művésztársaival együtt személyesen is meg fog jelenni a budapesti kiállításon, melyet nem annyira a haszonra való kilátás hoz létre, hanem a francia művészeknek az az ambíciója, hogy a modern angol művészeket elhomályosítsák, s bebizonyítsák azt, hogy

a francia nemzet művészi géniuszát még nem szorították le az első helyről, a hol évszázadok óta áll.

MŰVÉSZNÖVENDEKEK VERSENYE. A m. kir. orsz. iparművészeti iskola igazgatósága nevezetes újítást honosított meg az intézetben. Versenyre szólítja a növendékeket, a kiknek az igazgatóság által minden szakosztály számára kitűzött művészeti feladatot bizonyos határidőre el kell készíteniök és pedig a tervezetet egy nap alatt, a tervezet végleges kivitelét négy hét alatt. Az első ilyen növendékverseny igen szép eredménnyel záródott. A növendékek pályázati kiállítását június 15-ikén szemlélte meg K. Lippich Elek miniszteri osztálytanácsos, legmelegebb elismerését fejezve ki a szép eredményért. Ugyancsak akkor osztották ki a növendékek között a pályázati jutalmakat is. — A *díszítő szobrászati* osztályban első díjat nyert Raab Ferenc, második díjat Klein Sándor, dícséretben részesültek: Schmidl Viktor, Gách István, Siklódy Lőrinc és Scheiner István. — A *fafaragási* osztályban második díjat nyert Keviczky Hugó, elismerő okmányt nyert Sámuel Kornél. — A *kisplasztikai* osztályban második díjat kapott Murányi Gyula, elismerő okmányt Keller Albert. — A *díszítő festészeti* szakosztályban első díjat nyert Kern Péter, második díjat Wessely Vilmos. Dícséretben részesült Muhics Sándor és Scheibner Rezső. — Az *alakrajzpályázaton* első díjat kapott Gách István, másodikat Szabó Kálmán. Dícséretben részesültek: Fehérkuti Bálint, Muhics Sándor, Bittlingmayer János és Pásztor János.

A M. IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT választmánya 1901. május hó 22-én Ráth György elnökle mellett ülést tartott, a melyen jelen volt Beck Dénes, Béla Henrik, Faragó Ödön, Fittler Kamill, Forster Gyula, Gaul Károly, Gelléri Mór, Horti Pál, Nádler Róbert, Radisics Jenő, Szmezsányi Miklós, Vig Albert és Györgyi Kálmán vezértitkár, a ki a jegyzőkönyvet vezeti. Az elnök felkérvén Radisics Jenő választmányi tagot az ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére, jelenti, hogy Czigler Győző alelnök, Pap Henrik, Péterffy Lajos, Thék Endre és Zsolnay Miklós kimentették távolmaradásukat. A titkár előterjeszti a kereskedelemügyi minisz-

ternek az iparművészet fejlesztésére engedélyezett 20,000 korona forgó tőke és a 4000 korona társulati segélynek kiutalványozása tárgyában érkezett leiratát, a melyet a választmány köszönettel fogad azzal, hogy a miniszter felvilágosítandó arról, hogy az úgynevezett forgó tőkének egy része előreláthatóan el fog veszni, miután annak terhére rendeli meg a végrehajtó bizottság a tervrajzoknak jó részét s valószínűleg az abból megrendelt tárgyak sem lesznek mindig a beszerzési áron értékesíthetők. Ez alkalmából kimondja a választmány, hogy a társulat által újabban beszerzett s jövőben beszerzendő minták s tervrajzok összegyűjtsenek oly célból, hogy esetleg külön műben kiadhatók legyenek s azokat más iparos is használhassa.

Örömmel vette tudomásul a választmány a kereskedelemügyi miniszternek egy másik leiratát, a melyben a választmány javaslatának megfelelően az aranyérem helyett egy 2000 koronás állami díjat alapított iparosok számára, mely évenként egyszer lesz odaítélendő.

Miután e leirat szerint a miniszter évenként még öt ezüst érmet is fog kiadni érdemes iparosoknak, a választmány elhatározza, hogy a folyó év szeptember havában rendezendő szegedi kiállításra való tekintettel javasolni fogja, hogy az öt érem közül kettőt a szegedi kiállításon adjon ki a miniszter s erre vonatkozó javaslatlételre kivételképen a kiállítás rendező bizottsága bizassék meg. A megmaradó három ezüst érem pedig a társulat karácsonyi kiállításán kerülend majd kiosztásra.

Ezzel kapcsolatosan határozatképen kimondja a választmány, hogy a társulat által előirányzott s a karácsonyi kiállításon kiosztandó 1000 korona jövőben három díjra osztassék fel és pedig egy 500 koronás díj tervező művészek számára, egy 300 és egy 200 koronás díj pedig a kiállítás sikerének előmozdításáért ítélendő oda. A folyó évi karácsonyi kiállítás alkalmával kiadandó társulati díjak odaítélésével pedig megbízta a héttagú rendező bizottságot, mint juryt.

A kereskedelemügyi miniszter véleményes jelentést kért a társulattól egy felvidéki faszobrász-tanműhelynek a kassai kereskedelmi és iparkamara által javasolt állami támogatása tárgyában. A választmány a titkár előadása s több választmányi tagnak hozzászólása után elhatározta, hogy pártoló jelentést terjeszt ugyan a miniszter elé, miután a javasolt 1000 korona

segélyösszeg fejében az illető műhelytulajdonos tanoncok kiképzése által megfelelő ellenszolgáltatást tesz, de egyben figyelmeztetni fogja a minisztert, hogy az illetőnek jó és eredeti tervrajzokra van szüksége, miután eddigi munkái nagyon konvencionálisak. Ugyancsak a kereskedelemügyi miniszter fölhívására megállapítja véleményes jelentését a választmány egy másik folyamodványra vonatkozólag, a melyben egy építészeti s iparművészeti rajzoló utazási segélyt kér, hogy magát az iparművészeti tervezésben kiképezhesse. A választmány a segélynek megadását javasolja azzal, hogy az illető Angol- vagy Franciaországban folytassa tanulmányait.

A szegedi kiállítás rendező bizottságát az elnök javaslatára a választmány kiegészíti olyképen, hogy az eddigi négy tag mellé beválasztja Gelléri Mórt, Pap Henriket és Vig Albertet, a szegedi helyi bizottság tagjaivá pedig Erdélyi Bélát, a szegedi képzőművészeti egyesület igazgatóját, Kulinyi Zsigmondot, a szegedi kereskedelmi és iparkamara titkárát és Nyilassy Sándor festőművészt.

Egy temesvári hangszerkészítő egy cimbalmanak fotografiáját küldte volt be oly célból, hogy annak alapján cimbalma bevételék a társulat kiállításába. Az eddigi szokásnak megfelelően a választmány három tagja, mint előjury, a fotografiát megtekintette s ennek alapján kimondta, hogy a kérdéses cimbalmot nem tartja alkalmasnak arra, hogy itt kiállíttassék. A titkár ezt a határozatot közölte az illető hangszerkészítővel, a ki a temesvári kereskedelmi és iparkamara tudomására adta a visszautasítást. A kamara, tekintettel több méltánylást érdemlő körülményre, újabb megfontolásra ajánlja a választmánynak a cimbalom ügyét. A választmány eleve kimondja, hogy a fenförgő esetben követett eljárása ne szolgáljon irányadóul a jövőre nézve, tisztán a kamara felszólalására való tekintettel kivételképen újabb bírálat alá veszi a beküldött fényképet, s egyhangúlag megállapítja, hogy a szóban forgó mű, dacára annak, hogy készítője nagy gondal s igyekezettel s nem közönséges tehnikai tudással dolgozott azon, lényeges formai fogyatkozásai miatt a társulat kiállítására el nem fogadható. Ez ügyből kifolyólag kimondja még a választmány, hogy az évközi kiállításokra beküldött munkák megítélésére három választmányi tag, a karácsonyi kiállításra beküldött tárgyak elfogadása felett való döntéshez

az illető jury öt tagjának jelenléte szükséges. Az esetleges visszautasítás pedig egyszerűen, indokolás nélkül történjék.

Az elnök bejelenti, hogy a végrehajtott bizottság javaslatára s a választmány utólagos jóváhagyásának reményében egy műzománcoló műhelyének berendezéséhez 1000 korona kamatmentes kölcsönt engedélyezett a társulat forgó tőkéjéből, miután az illető munkáiból a szegedi s a karácsonyi kiállításra nagyobb kollekciót akar készíteni. A választmány a kölcsön megadását helyesléssel tudomásul veszi.

Titkár jelenti, hogy a társulat tulajdonában levő modellek nyomán készítenő műtárgyak forgalomba hozatalára ajánlkozó ügynökség benyújtotta ajánlatát, a mely szerint fix számlára venné át az illető műtárgyakat s csak a fizetés teljesítésére nézve kíván bizonyos kedvezményeket.

A választmány az ajánlatot elfogadja és a kért kedvezményekhez hozzájárul.

Titkár bejelenti, hogy a legutóbbi választmányi ülés óta negyvennégy új rendes tag lépett a társulat kötelékébe, a mi örvendetes tudomásul szolgál.

Horti Pál választmányi tag felhívja a választmánynak figyelmét a Műbarátok Köre által rendezett kiállításra, a melyen az ott kiállított képeket magába foglaló intériuroket egy bútorkereskedő rendezte be és pedig túlnyomó részben külföldi, főleg bécsi tárgyakkal, melyeket ott el is árúsít. Miután pedig épp az illető, Bécsből ide telepedett bútorkereskedő Magyarországon már eddig is milliókra menő üzleteket csinált a hazai iparművészetnek kárára s a Műbarátok kiállítását a maga részére hathatós reklámul használja fel, indítványozza, hogy a választmány sajnálatát fejezze ki az eset felett s keressen módot arra, hogy a jövőben a hazai iparművészet érdeke a Műbarátok részéről illő figyelemben részesüljön.

Radisics Jenő választmányi tag, mint a Műbarátok választmányának is tagja, figyelmezteti a választmányt, hogy a Műbarátok első sorban képzőművészeti alkotásokat akartak bemutatni, a melyekhez a kiállítási helyiségek bútorzata s egyéb díszítése csak keretül kívánt szolgálni, különben pedig a Műbarátok első sorban az ízlésnek fejlesztését tűzték ki feladatul s ezért törekvésük az volt, hogy egy minden ízében finom ízlésű ensemble-t mutassanak be. Miután pedig a kiállítás előkészítésére és rendezésére csak rövid idő állott rendelkezésre, vették azt, a mit

készen találtak. E mellett figyelembe jön még az is, hogy az illető cég, a mely a berendezés munkáit díjmentesen vállalta magára, tényleg Budapesten be van jegyezve, továbbá, hogy a kiállított munkáinak egy részét magyar iparosok Budapesten készítették. Egyébként tény az is, hogy a kiállításon volt egy sorozata a Magyar Iparművészeti Társulat bazárjából kölcsönként s egyes magyar művészi iparosoktól beküldött tárgyaknak.

Gelléri Mór választmányi tag helyénvalónak látja a társulat állásfoglalását és indítványozza, hogy írjon át az országos iparegyesülethez, hogy az is a maga körében foglalkozzék ezzel az ügyvel. Egyúttal kéri a választmány tagjait, hogy a mennyiben tudomásukra jutnának nekik oly esetek, a melyek a hazai iparművészetre nézve sérelmesek, ezeket az üléseken bejelentésük.

Miután még Horti Pál reflektált a Radisics Jenő választmányi tag által felhozottakra, a választmány Gelléri indítványát elfogadja s elhatározza, hogy a Műbarátok Köré-t alkalmas módon figyelmeztetni fogja, hogy a mostani kiállítása a hazai iparművészetre nézve hátrányos.

Elnök erre berekesztette az ülést.

FÖLHIVÁS. MINT AZ ELŐZŐ években, úgy ez idén is, társulatunk karácsonyi kiállítást rendez, hogy azon a hazai iparművészetnek fejlődését a magyar közönségnek bemutassa, s hogy művészi iparosainknak alkalmat adjon kiválóbb munkáiknak értékesítésére.

A folyó 1901. évben az eddigieknél is nagyobb arányú kiállítást rendezhetünk, miután az Orsz. Iparművészeti Múzeum igazgatósága az erre való megfelelő helyet rendelkezésünkre bocsátotta.

Ezért már most közzéadjuk ezt a fölhívást, hogy tervező művészeink és művészi iparosaink a kiállításra kellő időben készülhessenek s azon minél nagyobb számban részt vegyenek.

Kiállítóink buzdítására szolgálnak a kiállítás alkalmából odaítélendő díjak, nevezetesen:

a) A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter által alapított állami nagy arany érem, a mely kompozíció és kivitel tekintetében feltétlen becsű, műipari termékért ítéhető oda. (Az erre vonatkozó

részletes szabályzat olvasható a Magyar Iparművészet 1898. évfolyamának 412-ik lapján;

b) a kereskedelemügyi m. kir. miniszter 2000 (kétezer) koronás nagy díja, melyet kizárólagosan iparosok nyerhetnek el, kiváló műipari munkáikért, tekintet nélkül arra, vajjon a saját, vagy mások tervei után dolgoztak-e. Elengedhetlen föltétel azonban az, hogy az illető iparos maga és segédei magyar állampolgárok, és a felhasznált anyagok, a mennyiben azok itthon megszerezhetők, hazaiak legyenek;

c) d) és e) a kereskedelmi miniszternek három állami ezüst érme, a melynek odaítélésénél a b) pontban foglaltak irányadók;

f) a Magyar Iparművészeti Társulat 500 (ötszáz) koronás díja, hazai tervező művészek kitüntetésére, végre

g) és h) a Magyar Iparművészeti Társulat 300 (háromszáz) és 200 (kétszáz) koronás díja, a melyet a kiállítás sikerének előmozdításáért nyernek el a kiállítók.

E szerint tehát mindössze nyolc jutalom kerül a kiállításon kiosztásra.

Megjegyezzük, hogy a kereskedelemügyi miniszter nagy díját és a három ezüst érmet a miniszter a választmány tagjaiból alakított héttagú jurynak javaslata alapján adományozza, a társulati díjak odaítélését pedig, a választmány megbízása alapján, az alúlírt rendező bizottság fogja végezni.

E nagyszámú kitüntetések mellett a kiállításon leendő nagyobb arányú vásárlásokról is biztosíthatjuk kiállítóinkat. Ó Felsőge a király részéről ugyanis, úgy mint az az előző években is történt, nagyobb összegű vételek várhatók, továbbá a vallás- és közoktatásügyi m. királyi miniszter úr a múzeumok számára jelentékenyebb beszerzéseket fog tenni, társulatunk pedig már is 2000 koronát irányzott elő a tagjai között rendezendő sorsjáték nyereménytárgyainak megvásárlására.

A társulat különös súlyt fektet arra, hogy a kiállításra kerülő munkák eredeti jó tervrajzok után készüljenek, s hogy azok a jelenkori ízlésünknek megfelelők legyenek. Sablonos munkák, vagy meglevő dolgoknak utánzatai tehát eleve ki vannak zárva.

A tárgyak befogadása felett egyébként az alúlírt rendező bizottság, mint jury, együttesen fog határozni. A kiállítás megnyitásának napját a választmány f. évi november hó 1-jére tűzte ki s ezért szükséges, hogy a kiállítók a kész tárgyakat legkésőbb október hó 15-ig a

társulat címére, az Országos Iparművészeti Múzeumba küldjék.

Helypénzt nem szed a társulat, hanem csupán a tényleg eladott, vagy a kiállításon megrendelt tárgyak eladási ára után számított 5%-ot von le bazárjutalék címen. Az esetleges biztosítás költségei azonban a kiállítót terhelik.

Mindezek után bizalommal fordulunk tervező művészeinkhez és művészi iparosainkhoz azzal a kéréssel, hogy kiállításunkon résztvegyenek, s az erre való szándékukat társulatunk titkári hivatalánál bejelentsék.

Hazafias üdvözlettel a rendező bizottság: *Alpár Ignác, Béla Henrik, Faragó Ödön, Györgyi Kálmán, Horti Pál, Kriesch Aladár, Pap Henrik.*

Budapest, 1901. június havában.

FAZEKASIPARUNK TÁMOGATÁSA.
A kereskedelemügyi miniszter a Magyar Iparművészeti Társulatnak a hazai fazekasipar támogatása érdekében hozzántézet felterjesztésére leirattal válaszolt, melyben azt mondja, hogy a mennyiben azt látja, hogy helyenkint a régi tradíció alapuló és nemzeti jeleggel bíró díszítési módoknak fentartása, sőt fejlesztése, a keresetforrás fokozása és a nagyobb anyagi haszn biztositása érdekében kívánatos, készségesen támogatja a rendelkezésre álló eszközök keretében a vázolt cél előmozdítására szolgáló törekvéseket. Ezek alapján megbizta *Horti Pál* tanárt, hogy Vasvármegye déli részein, esetleg Somogyvármegyében, *Gróh István* tanárt pedig, hogy a Sajó és Murány völgyében a nyár folyamán a helyenkint dívó technikák alapján egyes kiválóbb fazekasiparosokat vagy háziiparosokat, tetszetős, tökéletesebb formák készítésére, ízléses ékítmények alkalmazására tanítsanak és őket e célból megfelelő tervrajzokkal lássák el. Megbizza továbbá nevezett tanárokat, hogy egyenkint egyelőre 20—20 edénytervet, lehetőleg a helyi díszítő motívumok felhasználásával akként készítsenek, hogy az egyes ékítmény-típusoknak különböző alakú és rendeltetésű edényformákra való alkalmazása is szemlélhető legyen. E tervek alapján, az egyes fazekasok által, nevezett tanárok felügyelete alatt 10—10 edény volna készítenő. E tárgyak az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállításán, esetleg fennmaradó példányok pedig a M. Kir. Kereskedelmi Múzeumban értékesítés céljából kiállíttatnak. A mennyiben e kísérleti akció műipar-

fejlesztési tekintetből sikerrel járna, nem zárkózik el a miniszter attól, hogy a jövőben más vidékek bevonásával nagyobb körre terjeszsze ki e munkálatokat.

A SZEGEDEN, SZEPTEMBER HAVÁ-
ban rendezendő kiállítás iránt mindenfelől oly nagy érdeklődés mutatkozik, hogy a kulturpalotának ama termei, a melyeket a kiállításra eredetileg kijelöltek, valószínűleg nem lesznek elegendők a kiállítás anyagának befogadására. Ezért a rendező bizottság tárgyalásokat folytat, hogy több helyet biztositson a kiállítás részére. Érdekességét növelni fogja a kiállításnak Ő Felségének ama legkegyelmesebb elhatározása, hogy a birtokában levő magyar eredetű iparművészeti tárgyaknak színjavát átengedi a kiállításon való bemutatásra. Hasonlóképpen érdekes gyűjteményt enged át az Orsz. Iparművészeti Múzeum is, a mely újabb beszerzéseiből küld egy sorozatot.

A kiállítás alkalmából a társulat tizenkét darab összerakható nagy üvegszekrényt készíttetett, a melyeket jövőben a vidéki kiállításain használni fog.

NAGY NEMZETKÖZI IPARMŰ-
vészeti kiállítás Turinban. Jövő 1902. évi április—október hónapokban Turinban Ő Felsége az olasz királynak védnöksége alatt nemzetközi iparművészeti kiállítást rendeznek. Ez a kiállítás igen magas színvonalúnak ígérkezik, mert minden tárgy művészi jury elé kerül, a mely annak elfogadása felett dönt. A kiállítás programja szerint csupán abszolút becsű, eredeti művészi alkotások kerülhetnek a kiállításra, úgy, hogy a kiállításra való bocsátás kitüntetés számba megy. A régi stílusok utánzatai vagy variánsai, úgyszintén a művészi értéket nélkülöző ipari munkák eleve ki vannak zárva. Helypénzt nem fizetnek a kiállítók, csupán 10 frank beírási díjat, de a szállítási költségek (oda s vissza), a biztositási, őrzési, stb. díjak őket terhelik.

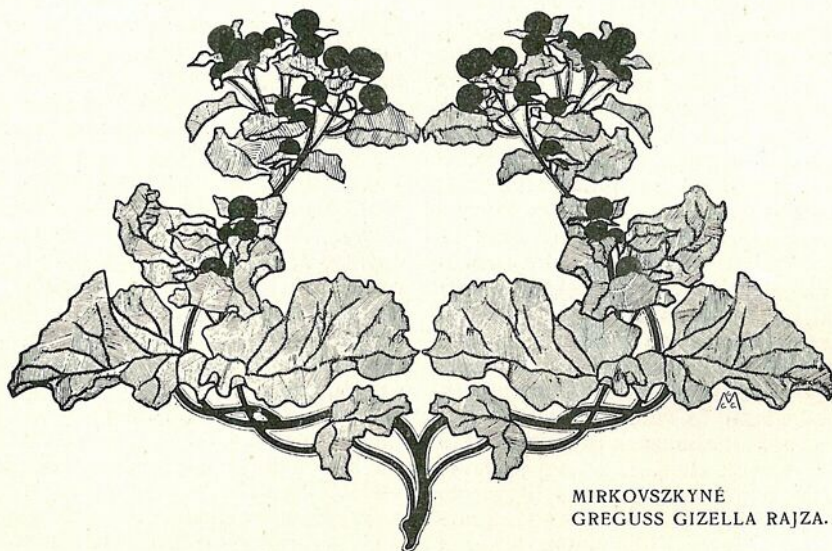
Erre a kiállításra illetékes helyről meghívták Magyarországot is, s a vallás- és közoktatásügyi miniszter a M. Iparművészeti Társulatot bizta meg azzal, hogy a magyar művészeket, művészi iparosokat a kiállításra figyelmeztesse s a kiállításon való részvételre buzdítsa. E célból a társulat július hó 3-án értekezletet hívott össze, a melyen a jelenvoltak egyhangúlag kimondták, hogy Magyarországnak a

kiállításra való méltó szereplése igen kívánatos, továbbá, hogy a magyar iparművészet ne feldarabolt kisebb csoportokban, hanem egy harmonikusan összeállított egységes, kollektív csoportban jelenjék meg, a melynek külső képe úgy állami önállóságunkat, mint pedig művészetünknek nemzeti jellegét szemmel láthatóan kifejezze. E szerint tehát a kiállításra küldendő tárgyakat egy egységes terv szerint kellene összeválogatni s a felállítást illetőleg a magyar csoportnak berendezését művészi vezetés mellett előkészíteni s végezni. A társulat elnöksége az értekezlet eredményét már felterjesztette a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. A kiállítás magyar csoportjának rendezésére vonatkozó részletes javaslatot pedig, az ahhoz szükséges adatoknak beszerzése után fogja a miniszter elé terjeszteni.

AZ IDEI KARÁCSONYI KIÁLLÍTÁSRA eddig oly nagy számban érkeztek a bejelentések, hogy az Iparművészeti Múzeum nagy csarnokának egész földszintje, beleértve az összes oldalfolyosókat, előreláthatóan nem lesz elegendő arra, hogy a kiállításra kerülő tárgyakat be-

fogadja. Így tehát alighanem szükség lesz az emeleti helyiségek egy részére, a melyeknek átengedését az Iparművészeti Múzeum igazgatósága már kilátásba helyezte.

ÚJ TAGOK. F. ÉVI MÁJUS HÓ 20. óta e füzet megjelenéseig a következők léptek be a Magyar Iparművészeti Társulat rendes tagjainak sorába: *dr. Ary Pál* Budapest, *Benkő Kálmán* Budapest, *Bodor Aladár* Budapest, *dr. Bernády György* Maros-Vásárhely, *dr. Deutsch Ernő* Budapest, *Freud Gerzsonné* Budapest, *Habits Antal* Budapest, *Horváth Géza* Budapest, *dr. Horváth Jenő* Szegvár, *Losonci Ipartestület* Losonc, *Miszlovits József* Újpest, *özv. Müller Lajosné és fiai* Újpest, *dr. Meller Simon* Budapest, *Melczér Nándor* Budapest, *Mátrai Zoltán* Budapest, *Markovits B.* Budapest, *dr. Nagy Károly* Kiszpe, *Révkomáromi ipartestület* Komárom, *Rozolofszky Ágoston* Budapest, *Singer és Wolfner* Budapest, *dr. Samassa Aurél* Budapest, *Schunda V. József* Budapest, *Telbisz Irma* Nákófalva, *Tötössy Béla* Pécs, *Valuska János* Budapest. Összesen huszonöt új tag.

MIRKOVSKYNE
GREGUSS GIZELLA RAJZA.